

Nr 127.

Ankom till riksdagens kansli den 3 maj 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till bidrag till handelshamnar och farleder jämte en i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1938/39 har Kungl. Maj:t (punkt 24, sid. 163—165, av det vid propositionen under sjätte huvudtiteln fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden) föreslagit riksdagen att till bidrag till handelshamnar och farleder för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *E. Hällgren* m. fl. väckt motion, nr 175, har hemställts, att riksdagen måtte besluta höja det för budgetåret 1938/39 begärda reservationsanslaget till bidrag till handelshamnar och farleder från 300,000 kronor till 600,000 kronor eller till samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Förevarande anslag var för vart och ett av budgetåren 1932/33—1935/36 uppfört med 300,000 kronor. I 1936 års statsverksproposition framhölls, huru som bidrag från anslaget under åtskilliga år utgått till hamnanläggningar, vilka vid tiden för beviljande av bidrag överlag redan varit påbörjade och i ett flertal fall även färdigställda, d. v. s. till företag vilka på sin tid igångsatts efter vederbörligt tillstånd av Kungl. Maj:t i väntan på att statsbidrag senare skulle beviljas, medan till utförande av nya företag disponerats anslag till broar och hamnar samt till beredskapsarbeten. Vidare meddelades, att mot sistnämnda anslag svarande medelstillgångar icke i nämnvärd utsträckning kunde beräknas komma att stå till förfogande under budgetåret 1936/37 samt att för ytterligare bidrag till de hamnföretag, som ännu ej erhållit slutbidrag från nu förevarande anslag, erfordrades ett sammanlagt belopp av omkring 600,000 kronor. På grund av nu angivna förhållanden höjdes anslaget för budgetåret 1936/37 till 600,000 kronor, med vilket belopp anslaget även uppförts å riksstaten för nu löpande budgetår.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag å 700,000 kronor för nästa budgetår. Styrelsen har till stöd för sin framställning anfört:

Det bör beaktas, att till och med budgetåret 1933/34 vid sidan av förevarande anslag årligen anvisats anslag direkt till vissa företag av samma kategori, som anslaget ifråga avser. Sedan budgetåret 1930/31 har därjämte till liknande ändamål utgått bidrag med sammanlagt betydande belopp från arbetslöshetsanslagen. Under hela 10-årsperioden har sålunda till ifrågavarande ändamål utgått bidrag med ett belopp av i genomsnitt något över 1.1 miljon kronor per år. Avräknas bidrag från arbetslöshetsanslagen, blir motsvarande belopp omkring 523,000 kronor, vilket belopp alltså utgör den genomsnittliga storleken per år av anslag, som anvisats till handelshamnar och farleder.

Intill den 15 september 1937 har Kungl. Maj:ts meddelat beslut endast beträffande vissa av de företag, vartill styrelsen förordat bidrag från å förevarande anslag tillgängliga medel. Under förutsättning av Kungl. Maj:ts bifall till styrelsens framställningar i berörda avseende kommer anslaget att vara helt disponerat och för fullbordande av vissa av dessa företag att erfordras fyllnadsbidrag med ytterligare ett belopp av 350,000—400,000 kronor, såvitt nu kan bedömas.

Härutöver föreliggå för närvarande ansökningar om statsbidrag till ytterligare 20 handelshamnar och 6 farleder, för vilka arbeten kostnaden beräknas utgöra omkring 8 miljoner kronor. Bland dessa företag äro ej medräknade vissa ifrågasatta större farledsarbeten, till vilka eventuella bidrag synas böra anvisas i annan ordning.

Det är sålunda ett betydande antal fall, där behov av förbättring av förevarande slag av hamnar och farleder anmält sig. Anledningen härtill är att hänföra dels till en successivt ökad trafik på hamnarna, dels till de ökade krav i fråga om vattendjup, effektivare lastnings- och lossningsanordningar m. m., som den fortgående tekniska utvecklingen inom sjöfartens område framkallat. Kostnaderna för hamnarbeten kunna ofta, kanske i flertalet fall, ej amorteras genom de direkta inkomster, som härflyta från hamnrörelsen. Hamn- och farledsanläggningar giva säkerligen det oaktat ofta ett gott ekonomiskt utbyte, ehuru av indirekt slag i form av ökat allmänt uppsving för handel och industri. För finansieringen av behövliga arbeten av nämnda slag nödgas vederbörande kommuner därför i allmänhet söka statens medverkan.

Även om nuvarande högkonjunktur bjuder till återhållsamhet från statens sida i fråga om bidrag av förevarande slag, måste det anses vara ett allmänt intresse, att staten även under perioder, liknande den nuvarande, lämnar sin medverkan för tillgodoseendet av mera trängande behov i berörda avseenden. I betraktande av att under förestående år bidrag från arbetslöshetsmedel ej, annat än i vissa enstaka fall, torde kunna påräknas för här avsedda ändamål och att sålunda praktiskt taget uteslutande anslaget till handelshamnar och farleder kommer att stå till förfogande därför, finner styrelsen en höjning av detta anslag till åtminstone 700,000 kronor påkallad. Det torde böra beaktas, att en dylik höjning i själva verket ej innebär en höjning av statens sammanlagda årliga bidrag under en följd av år till de ändamål, vartill anslaget är avsett.

Departementschefen har erinrat om att av de anslag, som till ifrågavarande ändamål anvisats för budgetåren 1936/37 och 1937/38, endast omkring hälften eller för vartdera budgetåret 300,000 kronor avsetts för bidrag till igångsättande av nya företag. Under nuvarande förhållanden hade han därför ansett sig icke böra tillstyrka högre anslag för nästa budgetår än 300,000 kronor.

Med hänsyn till föreliggande stora bidragsbehov har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 450,000 kronor, vilket belopp överstiger det av Kungl Maj:t äskade med 150,000 kronor. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 175, må till *bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1938/39 under sjätte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor.

Stockholm den 3 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÄSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Nilsson i Gränebo, Johansson i Fredrikslund, Svensson i Kompersmåla, Asplund, Borell, Bergström, Nilsson i Landeryd, Ström i Lidköping, Magnusson i Kalmar, von Heland, Bäcklund och Bäckström; samt

från andra kammaren: herrar Rästock, Jansson i Falun, Magnusson i Skövde, Törnkvist, Eriksson i Stockholm, Persson i Falla, Ward, Andersson i Södergård, Persson i Tidaholm, Andersson i Malmö, Åqvist och Hansson i Rubbestad.

Reservation

av herrar Johansson i Fredrikslund, Svensson i Kompersmåla, Borell, Nilsson i Landeryd, von Heland, Magnusson i Skövde, Persson i Falla och Andersson i Södergård, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 175, må till *bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1938/39 under sjätte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.»
